THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

רומעניעס גוטע הכטחות

דער צוריקקער פון פרינץ קאראל קיין רומעניע און זיין אייפשטייג אויפ'ן טראָן איז ניט געווען קיין רעזולטאט פון קיין היף אינטריגעס. פרעמיער מאניו, וועלכער האט אריינגעהאלפן דעם פארטריבענעם פרינץ צו־ריקצוקומען אהיים און פארכאפן דעם טראָן, האט עס ניט געטאָן אויס באַזונדער לאיאליטעט צו אים, נאר ווייל קאראל איז געווען נויטיק פאר זיינע צוועקן, ווייל מיט זיין היף האט ער דורכצופירן זיין פאָליטיק.

פאר צוויי דורות איז רומעניע באהערשט געווארן פון די בראטיאַנוס, וועלכע האבן זייער פאָליטישע מאכט אויסגענוצט פאר די עקאָנאָמישע אינטערעסן פון זייער אייגענער פאמיליע און זייער אייגענעם קרייז. די בראטיאנוס האבן אָנגעפירט א "נאציאָנאלע פאָליטיק", דאָס הייסט, זיי האָבן ניט צוגעלאָזן קיין אויסלענדישן קאפיטאל "צו פארשקלאפן דאָס לאנד", און האָבן די גאנצע פארשקלאפונג איבערגעלאָזן אין זייערע אייגענע בשר'ע רומענישע הענט. זיי האָבן פאר זיך אליין מאָנאָפאָליזירט די אינדוסטריע און פינאנץ פונ'ם לאנד, און זיי אליין האבן געזויגן דאָס בלוט פונ'ם פאר־אָרימטן רומענישן פאָלק מיט א פרומער פאטריאָטישער מינע אויף זייער פנים.

דאָס איז אויך געווען די אורזאך פון זייער פינסטערן אנטיסעמיטיזם, וועלכן עס איז זיי געלונגען איינצואָרגאַניזירן טיף אין לאנד. אין די יאָרן האָבן זיי געזען א געפאר פאר זייער אייגענער מאָנאָפאָל, און זיי האָבן זיי דערפאר ניט געלאָזט קיין קאָפּ אויפהויבן. די אידן זיינען פאר זיי אויך גע־ווען דער "בליין אָפּרייטער". דורך וועלכן זיי האָבן אָפּגעצויגן דעם צאָרן פון פאָלק פון זייערע אייגענע קעפּ.

די פייערים רעגירונג אונטער פרעמיער מאניו, וועלכן ס'איז צום סוף געלונגען צו ברעכן די פאָליטישע מאכט פון די בראטיאנוס, האָט גע־מוזט אויך ברעכן זייער עקאָנאָמישע מאכט. פרעמיער מאניו האָט טאקע גלייך פון אָנהויב, ווי ער האָט נאר איבערגענומען די רעגירונג, דערקלערט, אז ער וועט עפענען דאָס לאנד פאר'ן אויסלענדישן קאפיטאל.

די פייערים באַפעלקערונג, — אין רומעניע איז איבערהויפט א פויערים לאנד, — נויטיקט זיך שטארק אויסלענדישן קאפיטאל, צו קאָ־נען קויפן מאשינען און בכלל מאָדערניזירן די לאנדווירטשאפטלאכע פּראָ־דוקציע. זי נויטיקט זיך אויך אין אן אינדוסטריעלער אנטוויקלונג, כדי צו געפינען פלאץ פאר דעם איבערפלוס פון איר באַפעלקערונג אין דער שטאָט.

די אידישע באַפעלקערונג פון רומעניע, א לעבעדיקער און א באַ־וועגלאכער עלעמענט, וואָלט געקאָנט דורכפירן די דאָזיקע אייפגאבן, ווען זי קריגט די געלעגנהייט דאָס צו טאָן. אָבער רומעניע איז אזוי פארפוילט געווארן פון אנטיסעמיטיזם, אז די מאניו רעגירונג האָט ניט געוואגט אָפּ־צושטעלן די רדיפות אויף די אידן, אויב זי אליין וואָלט עס אפשר געוואָלט, ווי א מיטל צו באקעמפן די בראטיאנוס און אייפלעכן דאָס לאנד עקאָנאָ־מיש. אויב זי וואָלט עס אפילו געוואָלט, וואָלט זי מורא געהאט באשיצן די אידן, כדי אירע שונאים זאָלן זי ניט באצייכענען א "אידן־פריינטלאכע רעגירונג", וואָס איז אין רומעניע גאָר קיין מעלה ניט . . . מיר זיינען אָבער חושד, אז די רעגירונג אליין איז אויך ניט פריי פון אנטיסעמיטיזם.

האָט מען געוואַרט אויף דעם אייסלענדישן קאפיטאל, אָבער יענער האָט זיך ניט געאיילט צו קומען. ער האָט פשוט ניט געהאט קיין צוטרוי צו דער רומענישער רעגירונג, וועלכע האָט ניט ארויסגעצייגט קיין באזונדער פעאיקייט אין אנטשאָפנהייט. אין אינ'ם לאנד אין וועמעס שפּיץ עס איז געשטאנען א אינגל־קעניג און א רעגענט, מיט א הויף וואָס האָט געקאָכט פון אינטריגעס. די אנטי־אידישע עקסצעסן וואָס זיינען ווייטער אָנגעגאנגען, האָבן אויך ניט געהאָלפן צו פארגרעסערן דעם צוטרוי פון אויסלאנד אין רומעניע.

ווי באַרכו יאנעסקו, אן אָנגעזעענער רומענער, האָט די טעג דער־ציילט אין לאָנדאָן, איז די לאנד אין לאנד געווארן א קריטישע. די פייערים, וועמעס לאנד האָט זיך ניט פארבעסערט מיט'ן אויפשטייג פון זייערע פי־רער צו מאכט, האָבן אָנגעהויבן בינטעווען זיך. עס האָט געהאלטן ניט ווייט פון דעם, אז א רעוואָלוציע זאָל אויסברעכן אין די פייערים זאָלן פרו־בירן גרינדן א פעסטן רעפּובליקאנישן רעזשים.

די בראטיאנוס, ווי יאנעסקו דערציילט ווייטער, האָבן דערווייל אויך אינטריגירט קעגן דער רעגענט, וועלכע זיי אליין האָבן געשאפן, ארויסטריי־בנדיק קאראָלן, אין וועלכע האָט זיי פארראטן, איבערגעבנדיק די רעגירונג אין די הענט פון די פייערים פירער. זיי זאָלן האָבן אָנגעפירט פארהאנדלונ־גען מיט א בעדגישן פרינץ וועגן איבערגעבן אים די רומענישע קרוין, כדי צו נעמען פלאץ פאר דעם איבערפלוס פון איר באַפעלקערונג אין דער שטאָט.

די אידישע באַפעלקערונג פון רומעניע, א לעבעדיקער און א באַ־וועגלאכער עלעמענט, וואָלט געקאָנט דורכפירן די דאָזיקע אייפגאבן, ווען זי קריגט די געלעגנהייט דאָס צו טאָן. אָבער רומעניע איז אזוי פארפוילט געווארן פון אנטיסעמיטיזם, אז די